

KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS MERAS

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2014-03-28 Nr. (4.28.)-R2-1002
Klaipėdos valdybai

Pilies g. 12A, 91324 Klaipėda

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

Klaipėdos miesto savivaldybės administracijoje (toliau – Savivaldybės administracija) vadovaujantis Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-10-08 nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, bei atsižvelgiant į Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170, atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės (toliau – KPT) nustatymas. KPT nustatė Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vyriausioji specialistė E. Deltuvaitė (vadovaujantis Savivaldybės administracijos direktoriaus 2013-02-06 įsakymu Nr. P1-114). Analizuotas 2012 m. IV ketvirčio – 2013 m. III ketvirčio laikotarpis.

Didelė KPT analizuojamu laikotarpiu nustatyta kapinių priežiūros srityje. Atliekant šios srities analizę atsižvelgta į 2010-ųjų metų Klaipėdos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pateiktas išvadas dėl veiklos šioje srityje, pateiktų pasiūlymų įgyvendinimą, Specialiųjų tyrimų tarnybos raginimus, 2010-2013 metų laikotarpiu spaudoje vyravusius pranešimus. Kapinių priežiūros sritis atitinka šiuos Korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 3 d. nurodytus kriterijus: atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti (3 p.); veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu (4 p.). Pagrindinės grėsmės kapinių priežiūros srityje – galimai neskaidrus naujų kapaviečių skyrimas, esamų kapaviečių pripažinimas neprižiūrimomis (su galimybe ateityje laidoti tokioje kapavietėje), paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų kontrolė. Savivaldybės administracijos žiniomis, ikiteisminių tyrimų ar teisminių ginčų dėl tokio pobūdžio klausimų šiai dienai nėra (vienintelis skundas reikalaujant žalos atlyginimo dėl esą netinkamai iškastos kapo duobės, teisingas Klaipėdos apygardos administraciniam teismui buvo atmetas, sprendime nustatant paties pareiškėjo neteisėtus veiksmus).

Vertintini papildomi aspektai: sukręsti artimojo netekties, tačiau pakankamai greitai (t.y. pagal nusistovėjusį paprotį per tris dienas nuo mirties fakto) palydėti velionį turintys asmenys galimai ne visuomet tinkamai įvertina tokiu momentu pateikiamą informaciją, jos teisingumą (1); analizuojamas klausimas yra labai aktualus, kadangi paliečia gausų ratą miesto gyventojų (2); dėl šios priežasties didelę KPT nustačius aptariamoje srityje vienas svarbiausių rizikos mažinimo veiksnių yra informacijos sklaida. Teikiami pasiūlymai bei rekomendacijos dėl kapinių priežiūros veiklos skaidrumo ir efektyvumo didinimo.

Nepaisant minėtų aplinkybių, taipogi būtina išryškinti, kad kapinių tvarkymo, priežiūros bei žmogaus palaikų laidojimo klausimai įstatyminiu lygmeniu reglamentuojamas palyginus neseniai –

Žmonių palaikų laidojimo įstatymas (toliau – ŽPLĮ) priimtas 2007-12-20, įsigaliojo 2008-03-01; šio įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai Vyriausybės patvirtinti 2008-11-19, įsigaliojo 2008-11-30.

Iki ŽPLĮ bei šio įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų įsigaliojimo, t.y. iki 2008-11-30, analizuojamos srities klausimus reglamentavo Kapinių tvarkymo taisyklės, patvirtintos Vyriausybės Vyriausybės 1990-11-26 nutarimu Nr. 359 „Dėl Kapinių tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ (galiojo iki 2006-02-22)¹ ir 2006-02-13 nutarimu Nr. 144 (galiojo iki 2008-11-30), o tam tikrų pavienių aspektų reglamentavimas buvo (kai kuriais atvejais ir tebėra) įtvirtintas įvairiuose kituose teisės aktuose. Ankstesnysis reglamentavimas bei pastebėti pastarojo trūkumai detaliam aprašyti Laidojimo paslaugų teikimo įstatymo koncepcijoje, patvirtintoje Vyriausybės 2007-01-19 nutarimu Nr. 87 „Dėl Lietuvos Respublikos laidojimo paslaugų teikimo įstatymo koncepcijos patvirtinimo“, tam tikros detalės išryškintos ir ŽPLĮ projekto Nr. XP-1505 2006-06-27 aiškinamajame rašte, kuriame – dera atkreipti dėmesį, – užsimenama apie galimas korupcijos apraiškas, kurioms siekta užkirsti kelią. Dera pastebėti, jog principinės, galimai papročiu tapusios, nuostatos išliko nepakitusios, tačiau aptartą teisinio reglamentavimo kaitą būtina įvertinti analizuojant kapinių priežiūros sritį.

Šiai dienai galiojančio ŽPLĮ 24 str. 6 d. numato, jog kapinių ir jų priežiūros bei kitų su kapinių tvarkymu susijusių darbų reikalavimus ir paslaugų atlikimo tvarką, vadovaudamasi šiuo ir kitais įstatymais, nustato Vyriausybė, kuri 2008-11-19 nutarimu Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ patvirtino šiuos teisės aktus: Kapinių tvarkymo taisyklės; Leidimo laidoti neprižiūrimose kapavietėse išdavimo tvarkos aprašą; Visuomenės ir kapinėse palaidotų asmenų artimųjų giminaičių informavimo apie kapinių panaikinimą tvarkos aprašą; Kapinių prižiūrėjo kaupiamų duomenų tvarkymo sąlygų aprašą; Kapinių priežiūros organizavimo tvarkos aprašą.

Kapinių priežiūros organizavimo tvarkos aprašas nustato kapinių, kuriose laidojami žmonių palaikai, balzamuoti ir kremuoti žmonių palaikai, priežiūros organizavimo tvarką, kuria vadovaudamasi savivaldybės organizuoja visų jų teritorijoje esančių kapinių priežiūrą. Pažymėtina, jog kitus kapinių priežiūros organizavimo klausimus, kurie neaptarti minėtame apraše, sprendžia pačios savivaldybės (pagal Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 1 d. 41 p. kapinių priežiūros organizavimas bei ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas yra savarankiškoji funkcija).

Dėl Lėbartų kapinių geografinės padėties

Teikiamos išvados atžvilgiu yra svarbu atkreipti dėmesį, jog Klaipėdos miesto Lėbartų kapinės bei Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio departamento Kapinių priežiūros skyrius yra adresu Toleikių g. 5, Toleikių kaimas, Klaipėdos rajonas, t.y. už administracinės Klaipėdos miesto savivaldybės ribos, nustatytos Klaipėdos miesto ir Klaipėdos rajono savivaldybių teritorijų administracinių ribų pakeitimo įstatymu,² įsigaliojusi 1996-03-29. Valstybinės žemės sklypas, kuriame yra Lėbartų kapinės, Klaipėdos miesto savivaldybei suteiktas panaudos pagrindais. Turimais duomenimis Klaipėdos miesto gyventojai Lėbartų kapinėse laidojami nuo 1979 metų (galimai net nuo anksčiau).

Šis aspektas yra svarbus atsižvelgiant į Vietos savivaldos įstatymo 54 str. 2 ir 4 d. nuostatas, nurodančias, jog savivaldybės tarybos sprendimai privalomi visoms savivaldybės teritorijoje esančioms įstaigoms, įmonėms ir organizacijoms, gyventojams, o sprendimais patvirtintos taisyklės, už kurių pažeidimą įstatymai numato administracinę atsakomybę, galioja visoje savivaldybės teritorijoje ir jų laikytis privalo visos institucijos, įstaigos, įmonės ir gyventojai, taip pat į savivaldybės teritoriją atvykę kiti fiziniai ir juridiniai asmenys. Taip pat šis aspektas aktualus analizuojant teisinį kapinių priežiūros veiklos reglamentavimą.

Dėl kapinių prižiūrėjo statuso, jo skyrimo tvarkos ir atsakomybės

Kaip jau minėta, kapinių priežiūros organizavimas bei ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas yra savarankiškoji savivaldybės funkcija. Klaipėdos mieste kapinių priežiūrą

¹ Iki šio nutarimo priėmimo kapinių tvarkymo klausimus reglamentavo Lietuvos TSR Ministrų Tarybos 1979-11-30 nutarimas Nr. 386 „Dėl tolesnio kapinių tvarkymo Respublikoje“.

² Ankstesnės ribos nustatytos Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo 1987-09-30 įsaku Nr. XI-1925 „Dėl Klaipėdos miesto ribų nustatymo“.

organizuoja Klaipėdos miesto savivaldybės administracija. Kapinių priežiūros bei ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimo funkcijos iki 2013-10-01 numatytos Miesto ūkio departamento Miesto tvarkymo skyriaus Kapinių priežiūros poskyrio nuostatuose (Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2013-07-25 sprendimu Nr. T2-189 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2009 m. lapkričio 26 d. sprendimo Nr. T2-387 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos struktūros ir nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo 1 p. pakeista Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos struktūra, Kapinių priežiūros poskyrių performuojant į skyrių, patenkantį į Miesto ūkio departamento struktūrą). Lyginant Kapinių priežiūros poskyrio uždavinius bei funkcijas³ su Kapinių priežiūros skyriaus uždaviniais bei funkcijomis⁴, matyti, jog naujų uždavinių ar funkcijų padalinii nėra keliami, tačiau Kapinių priežiūros poskyriui priskirtos funkcijos yra aiškiai detalizuojamos priskiriant jas Kapinių priežiūros skyriui.

ŽPLĮ kapinių priežiūros srityje numato papildomą subjektą – *kapinių prižiūrėtoją*, kuris pagal ŽPLĮ 2 str. 5 d. yra *arba fizinis asmuo*, kuris teisės aktų nustatyta tvarka verčiasi individualia veikla,⁵ arba Lietuvos Respublikoje įsteigtas *juridinis asmuo*, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija arba jų filialas, savivaldybės arba juridinio asmens teisės turinčios religinės bendruomenės ar bendrijos paskirti prižiūrėti kapines. ŽPLĮ 2 str. 6 d., 25 str. 6 d., 26, 27 str. detalizuotos kapinių prižiūrėtojo teisės bei pareigos, tarp kurių galimybė nustatyti konkrečią kapo ramybės laikotarpio trukmę kapinėse (pažymėtina, jog jis negali būti trumpesnis kaip 25 metai), teisę inicijuoti kapinių panaikinimą, pareigą užtikrinti, kad palaikų ekshumavimo metu nebūtų sutrikdyta viešoji tvarka ir būtų išvengta galimos infekcijos išplitimo ir pan. Kapinių priežiūros organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2008-11-19 nutarimo Nr. 1207 1.5 p., 8 p. detalizuoja, jog kapinių prižiūrėtojas kapinėse turi palaikyti švarą ir tvarką, registruoti duomenis laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnale, vykdyti kitas ŽPLĮ, Kapinių tvarkymo taisyklėse, *sutartyje su savivaldybe* numatytas funkcijas; taip pat kapinių prižiūrėtojas užtikrina, kad kapinės būtų aprūpintos vandeniu, nustatyta tvarka būtų surenkamos ir išvežamos į sąvartyną kapinėse susidarančios atliekos. ŽPLĮ 32 str. bei Administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – ATPK) 162¹ str. 1-4 d.⁶ aptarta ir tokio subjekto *administracinė atsakomybė* už įstatymo pažeidimus.

Detaliai analizuojant kapinių prižiūrėtojo teises bei pareigas, nustatytas ŽPLĮ bei jį konkretizuojančiuose poįstatyminiuose teisės aktuose, svarbu paminėti, jog didžioji dalis pareigų, kaip funkcijos, yra priskirtos Kapinių priežiūros skyriui arba skyrius šias pareigas atlieka pagal kompetenciją, vykdydamas kitas teisės aktų nustatytas funkcijas ir administracijos direktoriaus bei departamento direktoriaus pavedimus. Funkcijoms, tiesiogiai susijusioms su kapinių tvarkymu (t.y. fiziniu valymu, priežiūra ir pan.), atlikti paslaugos teikėjas parenkamas ir sutartis su juo sudaroma vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis.

Kapinių priežiūros organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2008-11-19 nutarimo Nr. 1207 1.5 p., 5 p. numato, kad *viešosioms kapinėms prižiūrėti savivaldybė paskiria kapinių prižiūrėtoją* ir su juo sudaro kapinių priežiūros sutartį. Sistemiskai analizuojant minėtąją nuostatą viso kapinių priežiūros teisinio reglamentavimo apimtyje, pastebėtina, jog kapinių

³ patvirtintus Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2013-01-31 įsakymu Nr. AD1-284 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio departamento Miesto tvarkymo skyriaus nuostatų patvirtinimo“.

⁴ patvirtintomis Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2013-09-25 įsakymu Nr. AD1-284 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio departamento Kapinių priežiūros skyriaus nuostatų patvirtinimo“.

⁵ Atkreipiamas dėmesys, jog Lietuvos profesijų klasifikatoriuje LPK 2012, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2013-03-06 įsakymu Nr. 4-171 „Dėl Lietuvos profesijų klasifikatoriaus LPK 2012 patvirtinimo“, numatytos profesijos - kapinių vedėjas (kodas 121909) ir kapinių prižiūrėtojas (kodas 961305).

⁶ ATPK 162¹ str. **Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų kapinių priežiūros ir žmogaus palaikų gabenimo transporto priemonėmis reikalavimų pažeidimas.**

1. Kapinių tvarkymo taisyklių pažeidimas – užtraukia įspėjimą arba baudą nuo penkiasdešimties iki dviejų šimtų litų.

2. Tokie pat veiksmai, padaryti asmens, bausto administracine nuobauda už šio straipsnio pirmojoje dalyje numatytą pažeidimą, – užtraukia baudą nuo dviejų šimtų iki penkių šimtų litų.

3. Kapinių prižiūrėtojų kaupiamų duomenų tvarkymas pažeidžiant kapinių prižiūrėtojo kaupiamų duomenų tvarkymo reikalavimus – užtraukia baudą nuo vieno šimto iki dviejų šimtų litų.

4. Tokie pat veiksmai, padaryti asmens, bausto administracine nuobauda už šio straipsnio trečiojoje dalyje numatytą pažeidimą – užtraukia baudą nuo dviejų šimtų iki keturių šimtų litų.

prižiūrėtojo paskyrimo sutartyje savivaldybė gali nustatyti papildomas funkcijas, kurias atitinkamų kapinių prižiūrėtojas turėtų atlikti. Tokioje kapinių priežiūros sutartyje gali būti numatyta papildomų kapinių prižiūrėtojų įsipareigojimų, jų vykdymo terminų, aptarta kapinių prižiūrėtojo atsakomybė už sutarties įsipareigojimų nevykdymą, netinkamą įvykdymą ar nustatytų terminų arba grafiko pažeidimą. Tokia santykio tarp savivaldybės ir kapinių prižiūrėtojo struktūra, leidžia kalbėti apie sutartinę atsakomybę. Viešosiomis kapinėmis laikomos visos kapinės, išskyrus konfesines (Kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2008-11-19 nutarimo Nr. 1207 1.1 p., 3 p.), jų Klaipėdos mieste yra 22, tad egzistuoja galimybė aptartomis sutartimis paskirti nuo 1 iki 22 kapinių prižiūrėtojų. Paminėtina, kad Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007-08-02 sprendimu Nr. T2-266 „Dėl Klaipėdos miesto kapinių statuso“ veikiančių kapinių statusas suteiktas Lėbartų ir Joniškės kapinėms (2 iš 22 viešųjų kapinių, likusios pripažintos neveikiančiomis; riboto laidojimo kapinių Klaipėdos mieste nėra), tad kapinių prižiūrėtojai skirtingi įvertinant keletą kriterijų, kaip antai – kapinių prižiūrėtojų darbo intensyvumo poreikį, geografinį kapinių išsidėstymą, joms suteiktą statusą (veikiančios, neveikiančios ar riboto laidojimo). Būtina atkreipti dėmesį, jog šiai dienai galiojanti kapinių priežiūros paslaugų teikimo sutartis aptarto reglamentavimo apimtyje nėra laikytina kapinių prižiūrėtojo paskyrimo sutartimi: pagal kapinių priežiūros paslaugų teikimo sutartį yra teikiamos takų, kelių valymo, gazonų, gėlynų priežiūros, viešųjų tualetų valymo, kapinių teritorijos saugojimo tamsiu paros metu ir panašios paslaugos, t.y. pagal sudaromą sutartį paslaugos teikėjas neįgyja kapinių prižiūrėtojo statuso (jam nesuteikiama teisė skirti kapavietę, pildyti ir saugoti Laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnalą ir pan.).

Atsižvelgiant į išdėstytą, pastebėtina, jog pagal ŽPLĮ 31 str. savivaldybių vykdomosios institucijos (šiuo atveju – Klaipėdos miesto savivaldybės administracija), vadovaudamosi šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais, Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja kapinių priežiūrą, koordinuoja ir kontroliuoja kapinių prižiūrėtojų darbą. Šios kontrolės realizavimas tiesiogiai sietinas su kapinių prižiūrėtojo atsakomybe pagal Kapinių priežiūros sutartį (sutartinė – deliktinė arba civilinė – atsakomybė), ŽPLĮ 32 str., ATPK 162¹ str. 1-4 d. (administracinė atsakomybė).

Pastebėtina, jog pagal ATPK 221 str. 1 d. administracinių teisės apžeidimų bylos dėl ATPK 162¹ str. 1-4 d. numatytų pažeidimų yra žinybingos Administracinei komisijai prie savivaldybės tarybos. Administracinė komisija buvo sudaryta Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2011-05-27 sprendimu Nr. T2-171 „Dėl Administracinės komisijos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos sudarymo ir sudėties patvirtinimo“, komisijos sudėtis analizuojamu laikotarpiu keista Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2013-06-27 sprendimu Nr. T2-152. Pažymėtina, jog komisijos sudėtyje visuomet yra narių iš Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos. Pagal ATPK 222 str. 1 d. Klaipėdos miesto savivaldybės administracija nagrinėja administracinių teisės pažeidimų bylas pagal ATPK 160–163 straipsnius (į aprėptį patenka ir ATPK 162¹ str. 1-4 d.), o pagal ATPK 222 str. 2 d. 1 ir 2 p. Savivaldybių vykdomųjų institucijų vardu nagrinėti administracinių teisės pažeidimų bylas ir skirti administracines nuobaudas pagal minėtąsias nuostatas turi teisę tiek Savivaldybės administracijos direktoriaus įgalioti savivaldybės administracijos departamentų, skyrių, poskyrių vadovai ir jų pavaduotojai bei vyriausieji specialistai.

Analizuojamu laikotarpiu įgaliojimai nagrinėti administracinių teisės pažeidimų bylas ir skirti administracines nuobaudas pagal ATPK 162¹ str. 1-4 d. buvo suteikti iki 2012-12-31, t.y. analizuojamu laikotarpiu nuo 2013-01-01 įgaliojimai dėl ATPK 162¹ str. 1-4 d. numatytų pažeidimų bylų nagrinėjimo bei administracinių nuobaudų skyrimo nebuvo suteikti konkretiems valstybės tarnautojams, nepaisant to priežiūrą, kaip laikomasi ATPK 162¹ str. 1-4 d., pagal kompetenciją atliko Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyrius. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2012-01-02 įsakymu Nr. AD1-1 „Dėl įgaliojimų suteikimo“ nagrinėti bylas įgaliojimai suteikti Viešosios tvarkos skyriaus vedėjo pavaduotojui (2.4 p.) ir Miesto tvarkymo skyriaus vedėjui (2.13 p.), surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus įgalioti trys Viešosios tvarkos skyriaus vyriausieji specialistai (1.3 – 1.5 p.) ir Miesto tvarkymo skyriaus Kapinių priežiūros poskyrio vedėjas (1.18 p.).

Vertinant subjektų, kuriems suteikti minėtieji įgaliojimai, atliekamas funkcijas bei pavaldumo santykius, matyti, kad 2012 metais kapinių prižiūrėtojo funkcijas atliekantis Klaipėdos

miesto savivaldybės administracijos struktūrinis padalinys (Kapinių priežiūros poskyris), kartu koordinuojantis kapinių priežiūrėjo darbą bei atliekantis šio darbo kontrolę, turėjo įgaliojimus surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus, o struktūrinio padalinio, į kurio sudėtį įėjo poskyris, vadovas – įgaliojimus nagrinėti administracinių teisės pažeidimų bylas.

Dera pastebėti, jog pagal ATPK 162¹ str. 1-4 d. struktūrą už numatytus pažeidimus administracinė atsakomybė taikoma bet kokiam subjektų ratui; jeigu vertintumėme, jog Kapinių priežiūros skyrius, kaip struktūrinis padalinys, neturintis juridinio asmens statuso, yra kapinių priežiūrėtojas, tuomet vestina loginė seka, jog Klaipėdos miesto savivaldybės administracija yra ir kapinių priežiūrėtojas, ir kapinių priežiūrėjo darbo kontrolę bei priežiūrą atliekantis subjektas, galintis taikyti tiek sutartinę, tiek administracinę atsakomybę.

Paminėtina, jog kapinių priežiūrėjo funkcijas atliekant Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos struktūriniam padalinui egzistuoja tarnybinės atsakomybės instituto pagal Valstybės tarnybos įstatymą taikymo galimybė, tačiau nėra galimybės taikyti aptartą sutartinę atsakomybę, kadangi tarp savivaldybės ir Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos struktūrinio padalinio darbuotojų nėra sudaroma Kapinių priežiūros sutartis.

Rekomenduojama, nedelsiant spręsti kapinių priežiūrėjo statuso klausimą: priimtas sprendimas daro tiesioginę įtaką kitų rekomendacijų aktualumui, dėl šios priežasties būtina diskretiškai vertinti šioje išvadoje teikiamų siūlymų, rekomendacijų tarpusavio sąveiką.

Siūlytina apsvarstyti galimybę dėl konfesinių kapinių (konfesinių dalių, kvartalų kapinėse) atsiradimą, perduodant dalį veikiančių kapinių kvartalų pagal kapinių perdavimo sutartį religinėms bendruomenėms ar bendrijoms, kurios galėtų organizuoti bei finansuoti perduotų kapinių kvartalų priežiūrą, turėtų galimybę paskirti kapinių priežiūrėtoją, nustatyti tikinčiųjų palaikų laidojimo bei konfesinių kapinių (kvartalų) lankymo tvarką.

Dėl kapinių tvarkymo taisyklių, tvirtinamų savivaldybės lygmeniu

Klaipėdos miesto savivaldybės taryba 2005-11-24 sprendimu Nr. T2-365 patvirtino Klaipėdos miesto kapinių tvarkymo taisyklės, kurios Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2011-07-28 sprendimu Nr. T2-263 „Dėl Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažintos netekusiomis galios. ŽPLĮ turinyje apie savivaldybių tvirtinamas kapinių tvarkymo taisyklės nėra kalbama, tačiau Kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2008-11-19 nutarimo Nr. 1207 1.1 p., 25 p. yra nurodoma, jog kapo paminklai, antkapiai, kapavietės aptvėrimas (t.y. kapavietės objektai), įrengiami vadovaujantis šių taisyklių bei kitų teisės aktų nuostatomis, tarp jų – *savivaldybės teritorijos kapinių tvarkymo taisyklių* nuostatomis. Žinoma, dera vėlei atkreipti dėmesį, jog žemės sklypas, kuriame yra Lėbartų kapinės, nėra Klaipėdos miesto savivaldybės administracinėje teritorijoje, tačiau buvo perduotas Klaipėdos miesto savivaldybei panaudos teise, numatant pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį – kapinių teritorijos.

ŽPLĮ 24 str. 5 d. nustato, kad kapavietės objektai, kurie pagal Statybos įstatymą nepriskirti statiniams, įrengimo kapavietėse tvarką nustato Kapinių tvarkymo taisyklės (pagal pateikiamą reglamentavimą, nuoroda teikiama į Vyriausybės tvirtinamas taisyklės, tačiau pastarosiose detalizacijos nėra). Kapinių tvarkymo taisyklių 25 p. taip pat nurodoma, jog kapavietės objektai pagal Statybos įstatymą ir statybos techninius reglamentus nepriskiriami statiniams, tad šiai dienai kapavietės objektų statymo tvarkos teisės aktai nereglamentuoja. Atkreiptinas dėmesys, jog Kapinių tvarkymo taisyklių 26 p. aptaria kapavietės statinių bei kitų objektų įrengimą į Kultūros vertybių registrą įrašytose kapinėse, ir tam tikrus apribojimus bei papildomus reikalavimus, kurie taikomi riboto laidojimo kapinėse, įsteigtose iki 1940 metų, ir neveikiančiose kapinėse. Kapinių tvarkymo taisyklių 25 p. taip pat reglamentuoja, jog kapavietėje statant ar rekonstruojant statinius, įrengiant kapavietės objektus, už kapavietės priežiūrą atsakingas asmuo praneša apie tai kapinių priežiūrėtojui,

kuris Laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnale⁷ įrašo kapavietės statinių statymo ar rekonstravimo bei kapavietės objektų įrengimo datas.

Atsižvelgiant į išdėstytą, *siūloma* pavesti Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai analizuoti esamą teisinį reglamentavimą ir pateikti išvadas dėl galimybės patvirtinti Klaipėdos miesto savivaldybės kapinių tvarkymo taisyklės, kuriose būtų aptariamasi ir kapavietės objektų įrengimo klausimas.

Kapaviečių pripažinimas neprižiūrimomis

ŽPLĮ neapibrėžia neprižiūrimos kapavietės sąvokos, tačiau pagal Leidimo laidoti neprižiūrimose kapavietėse tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2008-11-19 nutarimo Nr. 1207 1.2 p., 2 p. sąvoka „neprižiūrimos kapavietės“ tai kapavietės, kurios Kapinių tvarkymo taisyklių nustatyta tvarka pripažintos neprižiūrimomis. Kapinių tvarkymo taisyklių 23 ir 24 p. tam tikra apimtimi aptaria kapaviečių pripažinimo neprižiūrimomis procedūrą, pripažintų neprižiūrimomis kapaviečių priežiūros bei galimybės laidoti tokioje kapavietėje tvarką.

Kapinių prižiūrėtojas pagal ŽPLĮ 26 str. 1 d. 1 p. privalo prižiūrėti kapines laikydamasis šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimų, atsižvelgiant į tai kapinių prižiūrėtojui turėtų būti žinoma kapinėse esančių kapaviečių priežiūros būklė. Pagal Kapinių tvarkymo taisyklių 23 p. jeigu kapavietė⁸ neprižiūrima ilgiau kaip metus, kapinių prižiūrėtojas raštu įspėja už jos priežiūrą atsakingą asmenį, kad būtina ją sutvarkyti. Jeigu per metus nuo įspėjimo kapavietė nesutvarkoma, kapinių prižiūrėtojo iniciatyva savivaldybė⁹ gali sudaryti komisiją, kuri pripažintų šią kapavietę neprižiūrima, kad jos priežiūra būtų organizuota Kapinių tvarkymo taisyklių 24 p. nustatyta tvarka. Minėtasis punktas numato, kad Kapinių tvarkymo taisyklių 23 p. nustatyta tvarka pripažintų neprižiūrimomis kapaviečių priežiūrą organizuoja savivaldybė, konfesinėse kapinėse – religinė bendruomenė ar bendrija, jeigu pagal kapinių perdavimo sutartį ji organizuoja konfesinių kapinių priežiūrą.

Vadovaujantis Kapinių tvarkymo taisyklių 23 p. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2010-08-31 įsakymu Nr. AD1-1539 buvo sudaryta komisija dėl kapaviečių, esančių Klaipėdos miesto veikiančiose Joniškės ir Lėbartų viešosiose kapinėse, apžiūros ir pripažinimo neprižiūrimomis, kuriai pavesta iki 2010-11-01 apžiūrėti kapavietes ir surašyti neprižiūrimų kapaviečių apžiūros aktus pagal patvirtintą formą. Šią komisiją sudarė tuometinio Kapinių priežiūros poskyrio vedėja bei du poskyrio vyresnieji specialistai. Vertinant, jog Kapinių priežiūros skyrius atlieka kapinių prižiūrėtojo funkcijas, pavedimas atlikti kapinių apžiūrą iki nustatytos datos ir užfiksuoti apžiūros rezultatus aktu laikytinas tinkamu pagal Kapinių tvarkymo taisyklių 23 p., tačiau pagal minėtojo įsakymo turinį šiai komisijai suteikti įgaliojimai pripažinti kapavietę neprižiūrima laikytini neatitinkantys Kapinių tvarkymo taisyklių 23 p., kuris kapinių prižiūrėtojui suteikia tik iniciatyvos, o ne sprendimo priėmimo teisę. Atkreiptinas dėmesys, jog šis įsakymas yra galiojantis ir nė karto nekeistas, nors padalinyje įvyko ir darbuotojų kaita.

Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos aprašo, patvirtinto Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2011-07-28 sprendimu Nr. T2-263 (2012-04-26, Nr. T2-121 redakcija), penktasis skyrius reglamentuoja kapaviečių pripažinimo neprižiūrimomis ir jų priežiūros organizavimo tvarką. Vadovaudamasis nurodytąja tvarka Kapinių priežiūros skyrius ne rečiau kaip kartą per dvejus metus organizuoja kapinių apžiūrą, kurios metu nustatius, kad kapavietė yra netvarkoma (t.y. apleista), raštu įspėja už jos priežiūrą atsakingą asmenį apie būtinybę sutvarkyti kapavietę. Jeigu Kapinių priežiūros skyrius pagal esamus dokumentus neturi galimybės nustatyti už kapavietės priežiūrą atsakingo asmens ar nepavyksta jo rasti, kapavietėje paliekamas įspėjimas dėl kapavietės sutvarkymo ir skelbiamas pranešimas vietinėje spaudoje. Atkreiptinas

⁷ Laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnalo forma bei jo pildymo, saugojimo tvarka patvirtinta Kapinių prižiūrėtojo kaupiamų duomenų tvarkymo sąlygų aprašu, patvirtintu Vyriausybės 2008-11-19 nutarimo Nr. 1207 1.4 p.; kiekvienoms kapinėms pildomas atskiras Laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnalas (pagal minėto aprašo 4 p.).

⁸ Išskyrus kapavietes, įrašytas į Kultūros vertybių registrą, kurioms Kapinių tvarkymo taisyklės taikomos tiek, kiek tai neprieštarauja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymui ir kitiems teisės aktams, reglamentuojantiems nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkymą.

⁹ Arba religinė bendruomenė ar bendrija, jeigu konfesinių kapinių priežiūrą pagal kapinių perdavimo sutartį organizuoja religinė bendruomenė ar bendrija.

dėmesys, jog pagal Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos aprašo 30 p. teisę inicijuoti kapavietės pripažinimą neprižiūrima turi ir kiti asmenys, dažniausiai, pageidaujantys prižiūrėti neprižiūrimas kapavietes. Jeigu per metus nuo minėtojo įspėjimo kapavietė nesutvarkoma ir nesurandamas asmuo, atsakingas už kapavietės priežiūrą, ji pripažįstama neprižiūrима Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus nustatyta tvarka. Laikotarpiu nuo įspėjimo iki kapavietės pripažinimo neprižiūrима bei pripažintų neprižiūrimomis kapaviečių priežiūrą organizuoja Kapinių priežiūros skyrius, išskyrus atvejus, kuomet pripažintą neprižiūrима kapavietę leidžiama prižiūrėti asmeniui, pageidaujančiam prižiūrėti tokią kapavietę.

Analizuojant išdėstyta pirmiausia paminėtina, jog įsigaliojus Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos aprašui Klaipėdos miesto savivaldybės administracija nenustatė apleistos kapavietės pripažinimo neprižiūrима tvarkos. Nepaisant to, būtina pastebėti, jog į minėtą aprašą iš Kapinių tvarkymo taisyklių 23 p. neprižiūrimų kapaviečių nustatymo tvarka ir terminai perkelti ydingai, t.y. praleidžiant vienerius metus. Analizuojant Kapinių tvarkymo taisyklių 23 p. yra matyti procedūrinė struktūra: 1) kapinių prižiūrėtojas nustato, jog kapavietė yra apleista (t.y. nustatomas faktas); 2) vienerius metus stebima situacija; 3) jeigu per vienerius metus kapavietė nebuvo tvarkoma, kapinių prižiūrėtojas raštu (reglamentuotina, jog registruotu paštu) įspėja už kapavietės priežiūrą atsakingą asmenį, kad būtina ją sutvarkyti; 4) jeigu per metus nuo įspėjimo kapavietė nesutvarkoma, kapinių prižiūrėtojas inicijuoja kapavietės pripažinimo neprižiūrима procedūrą informuodamas savivaldybę. Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos apraše yra praleistas apleisto kapo (fakto) nustatymo etapas.

Rekomenduojama: 1) Nedelsiant pavesti Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai reglamentuoti apleistos kapavietės pripažinimo neprižiūrима tvarką,¹⁰ pasiūlant išgryninti ir įtvirtinti neprižiūrimo (apleisto) kapo kriterijus, bei pasiūlant sudaryti kapavietės pripažinimo neprižiūrима komisiją taip, kad kapavietės pripažinimo neprižiūrима procedūrą iniciavęs subjektas (pvz. kapinių prižiūrėtojas ar jo funkcijas atliekančio struktūrinio padalinio darbuotojai) nebūtų įtraukiamas į komisijos sudėtį; 2) siūloma parengti Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos aprašo 28 p. pakeitimo projektą, detalizuojant apleisto kapo nustatymo etapo reglamentavimą, derinant jį su Kapinių tvarkymo taisyklių 23 p. numatyta procedūra. Įgyvendinant ankstesnįjį siūlymą siūloma aktualizuoti Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos aprašą ir sutvarkyti sąvokas pagal pasikeitusią Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos struktūrą.

Dėl tolesnio laidojimo neprižiūrimose pripažintose kapavietėse

ŽPLĮ 25 str. 4 d. numato galimybę laidoti žmogaus palaikus neprižiūrimose kapavietėse, jeigu po kapo ramybės laikotarpio pabaigos (ne trumpiau kaip 25 metai) yra praėję ne mažiau kaip 25 metai (t.y. viso yra praėję ne mažiau kaip 50 metų po žmogaus palaikų palaidojimo) ir tik gavus leidimą pagal Leidimo laidoti neprižiūrimose kapavietėse tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2008-11-19 nutarimo Nr. 1207 1.2 p. Kapinių tvarkymo taisyklių 23 p. nurodoma, jog tolesnio laidojimo pripažintose neprižiūrimomis kapavietėse tvarką ir sąlygas nustato savivaldybė, konfesinėse kapinėse – religinė bendruomenė ar bendrija, laikydamosi Kapinių tvarkymo taisyklių 15 p. nustatytos laidojimo ir kapinių lankymo tvarkos.

Akcentuotina, jog Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos apraše apie tolesnį laidojimą pripažintose neprižiūrimomis kapavietėse kalbama minimaliai, tvarka nėra apibrėžiama, o tam tikri elementai (sąlygos) yra perkelti iš Kapinių tvarkymo taisyklių 24 p. bei Leidimo laidoti neprižiūrimose kapavietėse tvarkos aprašo 7 p. (t.y. turi būti išsaugotas kapo paminklas, jeigu jis yra, ir jame esantys įrašai apie kapavietėje palaidotą (-us) asmenį (-is)).

Atkreiptinas dėmesys, jog į Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos aprašo 33 p. ydingai perkelta nuostata iš ŽPLĮ 25 str. 4 d. ir Leidimo

---

¹⁰ Šiai dienai galioja Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2010-08-31 įsakymas Nr. AD1-1539, kuriuo sudaryta komisija dėl kapaviečių apžiūros ir pripažinimo neprižiūrimomis, tačiau dėl šio įsakymo turinio jau pasisakyta.

laidoti neprižiūrimose kapavietėse tvarkos aprašo 4 p., t.y. Kapinių priežiūros skyrius, atsižvelgdamas į laidojančio asmens prašymą, išduoda leidimą laidoti neprižiūrimoje kapavietėje, pasibaigus kapo ramybės laikotarpiui. Ši nuostata keistina: praleistas papildomas ne mažiau kaip 25 metų laikotarpis, kuris skaičiuojamas nuo kapo ramybės laikotarpio pabaigos; tokiu būdu yra siekiama užtikrinti, kad galimai atsirastų prieš tai neprižiūrimo kapavietės prižiūrėtojas. Pastebėtina, jog teisės aktai nereglamentuoja situacijos, kuomet teisės aktų nustatyta tvarka yra paskirtas asmuo pripažintos neprižiūrima kapavietės prižiūrėtoju ir atsiranda anksčiau atsakingu už kapavietės priežiūrą buvęs asmuo, kuris dėl pateisinamų priežasčių negavo kapinių prižiūrėtojo išpėjimų.

Rekomenduojama pakeisti Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos aprašo 33 p. suderinant nuostatą su ŽPLĮ 25 str. 4 d. ir Leidimo laidoti neprižiūrimose kapavietėse tvarkos aprašo 4 p.; papildyti minėtąjį aprašą nuostatomis dėl tolesnio laidojimo pripažintose neprižiūrimomis kapavietėse, numatant plačiau detalizuotą tvarką bei aiškias sąlygas.

Dėl kapavietės skyrimo ir laidojimo tvarkos

ŽPLĮ pakankamai detalai reglamentuoja žmogaus palaikų paruošimo laidojimui būdus, t.y. visuotinai paplitusių palaikų parengimą šarvojimui, kremavimą bei balzamavimą, tačiau dviprasmiškai aptariamas kapavietės skyrimas. ŽPLĮ 25 str. 1 d. imperatyviai nustatyta, jog *kapinėse kapavietės skiriamos neatlygintinai*. ŽPLĮ 2 str. pateikiamas įstatyme vartojamų sąvokų išaiškinimas: *kapinės* tai žemės plotas žmogaus palaikams laidoti kapuose, rūsiuose, kolumbariumų nišose ar kitose vietose, kuriose išbarstomi arba užkasami kremuoti žmogaus palaikai (ŽPLĮ 2 str. 4 d.); *kapavietė* – nustatytas ribas turintis žemės plotas kapinėse, skirtas kapui, rūsiui, kolumbariumui ar kitai laidojimo vietai, kur bus laidojami žmogaus palaikai (ŽPLĮ 2 str. 3 d.); *kapas* – vieta, kurioje užkasti žmogaus (žmonių) palaikai (ŽPLĮ 2 str. 2 d.). Analizuojant aptartų sąvokų tarpusavio sąveiką, teigtina, jog ŽPLĮ 25 str. 1 d. imperatyviai nustato tik žemės ploto kapinėse skyrimą neatlygintinai (t.y. už nišą kolumbariume gali būti atlyginama). Nepaisant to, ŽPLĮ neaptariama kapaviečių diferenciacija, pateikta Kapinių tvarkymo taisyklių 14 p., numatant, kad žmogaus palaikams laidoti, *atsižvelgiant į laidojančio asmens prašymą*, gali būti skiriama kapavietė, kurios dydis vienam kapui – 3,75 m² (1,5 m x 2,5 m), keliems kapams (šeimos kapavietė) – 7 m² (2,8 m x 2,5 m) arba pagal kapinių planą – kitokio dydžio. Minėtuose teisės aktuose dėl kapavietės skyrimo tvarkos pasakyta tik tiek, kad kapavietė yra skiriama atsižvelgiant į laidojančio asmens prašymą, o kapinių prižiūrėtojas pagal ŽPLĮ 26 str. 1 d. 2 ir 3 p. privalo skirstydamas kapavietes užtikrinti visų asmenų lygiateisiškumą bei bendraudamas su mirusiojo artimaisiais susilaikyti nuo veiksmų, kuriais būtų ignoruojami jų įsitikinimai.

Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos aprašas, patvirtintas Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2011-07-28 sprendimu Nr. T2-263 (2012-04-26, Nr. T2-121 redakcija), reglamentuoja kapavietės skyrimo bei žmogaus palaikų laidojimo tvarką. Reglamentuojant kapavietės skyrimo klausimą į minėtą tvarkos aprašą yra tiesiogiai perkeltos Kapinių priežiūros taisyklių 14 p. nuostatos, t.y. žmogaus palaikams laidoti, atsižvelgiant į laidojančio asmens prašymą, skiriama kapavietė. Pažymėtina, jog Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos aprašo 10 p. papildomai reglamentuoja kapaviečių, skirtų palaikams urnose palaidoti, plotą (1,44 m² (1,2 m x 1,2 m)) bei praėjimo takelių tarp kapaviečių plotą (0,5 m) (atkreiptinas dėmesys, jog minėto tvarkos aprašo 10 p. nustatytas 0,5 m plotas tarp kapų, tačiau atsižvelgiant į reglamentavimą, *svarstyta* galimybė patikslinti sąvoką ir vartoti sąvoką – praėjimams tarp kapaviečių). Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos aprašo 11 p. nurodo, jog veikiančiose kapinėse naujos kapavietės skiriamos eilės tvarka, atsižvelgiant į religinių bendruomenių laidojimo tradicijas, o šio aprašo 25 p. aptariant kapavietės skyrimo tvarką nenustatytos tapatybės žmogaus palaikų laidojimui detalizuojama aiškiau – kapavietė skiriama eilės tvarka, tačiau jeigu vienu metu laidojami keleri žmogaus palaikai, skiriama kas antra kapavietė (vėliau laidojama eilės tvarka į laisvas kapavietes tarp suformuotų kapaviečių). Pažymėtina, jog taip yra užtikrinamas laidojimo ceremonijos uždarumas, intymumas. Pastebėtina, jog analogiškai galėtų būti apibrėžta ir kapavietės, skiriamos žmogaus, kurio tapatybė yra žinoma, palaikų laidojimui, ypač vertinant aplinkybę, jog tokio asmens

laidotuvių ceremonijoje tikrai dalyvauja artimieji, kuriems būtina užtikrinti galimybę ramiai ir su pagarba atsisveikinti su mirusiuoju.

Rekomenduojama nustatyti kapavietės skyrimo kriterijus, siejant juos su laidojimo ceremonijos laiku, taip pat būtina analizuoti skirtingų dydžių kapaviečių skyrimo tvarką, kad būtų užtikrintas asmenų lygiateisiškumo principas, išgryninat kriterijus, kurie būtų reglamentuoti Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Klaipėdos mieste tvarkos apraše, užtikrinant šių kriterijų viešumą.

Informacijos apie kapinių priežiūrą, kapaviečių skyrimo tvarką viešumas

Klaipėdos miesto savivaldybės tinklapyje www.klaipeda.lt skiltyje „Gyventojams“ poskiltyje „Viešosios paslaugos“ pateikiama informacija apie kapinių priežiūrą, atitinkamų leidimų išdavimo tvarką, pateikiamos prašymų formos, nurodyti paslaugų suteikimo terminai. Tam tikra informacija taip pat yra pateikiama informaciniuose stenduose, įrengtuose kapinių prieigose, įgyvendinant Kapinių tvarkymo taisyklių 19 p.¹¹ Dera pastebėti, jog pateikiama informacija yra pakankamai konkreti, pateikiamos nuorodos į atitinkamus klausimus reglamentuojančius teisės aktus, tačiau būtina pastebėti, kad tam tikrų detalių išryškėjimas būtų sveikintinas.

Prisimenant kaip kapinių priežiūros reglamentavimas kito laike, būtina paminėti, kad visuomenės informavimas yra viena efektyviausių priemonių, siekiant mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę. Dėl šios priežasties *rekomenduojama* Klaipėdos miesto savivaldybės tinklapyje www.klaipeda.lt išskirti skiltį (atkreipiamas dėmesys, jog ankstesnėje puslapio versijoje tokia skiltis egzistavo), skirtą asmenis, netekusiems artimojo, kurioje būtų pateikiama išsami informacija apie kapavietės skyrimo tvarką, leidimo laidoti išdavimą, ritualines paslaugas teikiančių subjektų duomenys, atsakymai bei konsultacijos į dažniausiai užduodamus klausimus, ypatingai pabrėžiant, jog kapavietės yra skiriamos neatlygintinai bei greta pateikiant konsultaciją, kaip asmuo turėtų elgtis ir ką turėtų informuoti, jeigu už bet kurios pasiūlytos kapavietės skyrimą būtų prašoma sumokėti rinkliavą/mokestį. Pažymėtina, jog tokios rinkliavos/mokesčio gali pareikalauti ir ritualines paslaugas teikiantis subjektas. *Siūlytina*, jog panaši informacija būtų pateikiama ir Kapinių priežiūros skyriaus patalpose, informaciniuose stenduose prie veikiančių kapinių. Taip pat *siūlytina* siekti tokią informaciją išviešinti tiek vietinėje spaudoje, tiek per vietinę televiziją; esant galimybei ir plačiau.

Kapinių priežiūros skyriaus – kaip kapinių priežiūrėtojo – atliekamų veiksmų kontrolė

Apžvelgiant visus aptartus klausimus, matyti, jog savivaldybės vykdomoji institucija turi ne tik organizuoti ir koordinuoti kapinių priežiūrėtojo darbą, tačiau ir atlikti kapinių priežiūrėtojo darbo kontrolę. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-09-28 įsakymu Nr. AD1-1943 patvirtintas Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio departamento Miesto tvarkymo skyriaus Kapinių priežiūros poskyrio eksploatuojamų objektų ir vykdomų darbų (teikiamų paslaugų) kontrolės aprašas, kuris reglamentuoja eksploatuojamų objektų ir vykdomų darbų (teikiamų paslaugų) kontrolę Kapinių priežiūros poskyrio (dabar – skyriaus) nuostatuose nustatytiems uždaviniams įgyvendinti ir funkcijų įvykdymui užtikrinti. Pastebėtina, jog vadovaujantis šiuo aprašu Kapinių priežiūros skyriaus darbuotojai vykdydami organizacines bei technines priemones užtikrina, kad viešųjų pirkimų būdu parinktas kapinių priežiūros paslaugas teikiantis subjektas laiku bei kokybiškai atliktų darbus.¹²

Atkreiptinas dėmesys, jog minėtasis tvarkos aprašas nereglamentuoja, kaip užtikrinama Kapinių priežiūros skyriaus – kaip kapinių priežiūrėtojo,- atliekamų funkcijų įgyvendinimo kontrolė, nors šiam Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos struktūriniam padaliniiui yra pavesta

¹¹ Prie įėjimo į kapines įrengiamas informacinis stendas ar informacinė lenta, kurioje užrašomas kapinių pavadinimas ir statusas, kapinių priežiūrėtojo duomenys (juridinio asmens, kitos organizacijos pavadinimas, buveinė, darbuotojų, į kuriuos galima kreiptis informacijos, vardai, pavardės, telefonų numeriai, darbo laikas; fizinio asmens vardas, pavardė, telefono numeris, darbo laikas), laikas, kada kapinėse galima laidoti ir jas lankyti, kapinių schema ir kita informacija. Jeigu kapinėse yra į Kultūros vertybių registrą įrašytų kultūros paveldo objektų, šie objektai nurodomi informaciniame lentoje, o kapinių schemoje pažymimos jų buvimo vietos.

¹² Akcentuotina, jog tvarkos apraše yra detalizuojamos atitinkamos nuostatos, kurios turėtų būti nustatomos ne šiuo aprašu, tačiau perkeliamos į kapinių priežiūros paslaugų teikimo sutartį: pats aprašas turėtų detalizuoti priežiūros organizavimo, kontrolės procedūrą, atskaitomybę.

savarankiškai atlikti arba organizuoti, koordinuoti bei kontroliuoti kitų subjektų, teikiančių paslaugas, atliekamas kapinių prižiūrėtojo funkcijas. Šiam struktūriniam padaliniui atliekant kapinių prižiūrėtoju priskirtinas funkcijas yra suteikti visi įgaliojimai šioje srityje veikti ir priimti sprendimus savarankiškai. Primintina, jog Kapinių priežiūros skyrius faktinė buveinė yra adresu, Toleikių g. 5, Toleikių kaimas, Klaipėdos rajonas, dėl šios priežasties svarstyti interaktyvios kontrolės priemonės, kaip pavyzdžiui naudojantis informacine sistema „Avilys“. Pažymėtina, jog analizuojamų laikotarpiu informacinėje sistemoje „Avilys“ buvo registruojamas tik faktas, jog atitinkamas asmuo kreipėsi dėl paslaugos suteikimo (pvz. leidimo laidoti išdavimo, pažymos dėl palaidojimo ar kapavietės objektų įrengimo išdavimo ir pan.), tačiau į sistemą nėra įkeliami skaitmenizuota prašymo ir jo priedų kopija. Dera pridurti, jog informacinėje sistemoje „Avilys“ suteikus paslauga yra pažymimas faktas apie paslaugos suteikimą ir nurodomas išduoto leidimo registracijos numeris¹³, tačiau nėra įkeliamas skaitmenizuotas dokumentas.

Siūloma, išanalizavus ir suformavus poziciją dėl kapinių prižiūrėtojo funkcijas atliekančio subjekto, jeigu būtų laikomasi pozicijos, jog šias funkcijas atlieka Kapinių priežiūros skyrius, užtikrinti tinkamą techninį – informacinių technologijų – aptarnavimą ir priemones¹⁴ Kapinių priežiūros skyriaus faktinėje buveinėje; parengti vidaus administravimo teisės aktą reglamentuojantį Kapinių priežiūros skyriaus atliekamų funkcijų vidinę kontrolę, įvertinant galimą Viešosios tvarkos skyriaus vaidmenį formuojant kontrolės modelį bei procedūrą.

Savivaldybės meras

Vytautas Grubliauskas

O.Garjonienė, (8 46) 39 60 21, el. p. odeta.garjoniene@klaipeda.lt

---

¹³ Primintina, jog atitinkami faktai yra registruojami Laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnale, kuris tvarkomas Kapinių prižiūrėtojo kaupiamų duomenų tvarkymo sąlygų aprašo nustatyta tvarka. Šis žurnalas yra vedamas popierinėje formoje.

¹⁴ Pvz. nuolatinis, nenutrūkstamas elektros energijos tiekimas, internetinis ryšys, kompiuteriai, skeneriai (dokumentų skaitytuvai), spausdintuvai, fakso aparatai ir pan.